

Henryk Wiklak

Różyce - Stara Wieś, woj. skierniewickie. Stanowisko 3

Informator Archeologiczny : badania 18, 107-108

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PSARY, gm. Jemielno
woj. leszczyńskie
Stanowisko 1

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Wielkopolski
w Poznaniu
Konserwator Zabytków Archeologicznych
w Lesznie

Badania prowadził dr Henryk Mamszer. Finansował WKZ w Lesznie. Piąty sezon badań. Osada hutnicza z późnego okresu lateńskiego i wczesnego okresu wpływów rzymskich.

Badania prowadzono poza obrębem piecowisk dymarskich, w partii osadniczej. Wykopy o łącznej powierzchni 120 m² usytuowano w północnej i południowej strefie stanowiska. Odkryto intensywną warstwę osadniczą, pozostałości obiektów mieszkalnych i gospodarczych, dołki po słupach oraz jamy o różnym przeznaczeniu. Dolna część jednej z jam posiadała obudowę kamienną, analogiczną do tych, jakie stwierdzono w konstrukcji pieców wapienniczych, odkrytych na tym stanowisku w ubiegłych latach.

W południowej partii stanowiska, w bezpośrednim sąsiedztwie piecowiska IV, natrafiono na pozostałości pracowni dymarskiej, zawierającej skupisko górnych partii kłoców żużla z charakterystycznymi, nieckowatymi wgłębieniami. Łącznie zbadano 18 obiektów.

Wśród materiału ruchomego, oprócz masowo występującej ceramiki, pochodzącej głównie z naczyń zasobowych, natrafiono na wyjątkową ilość przedmiotów metalowych, w tym zapinkę oczkową oraz brązowe okucie pasa.

RACZKOWICE, gm. Dąbrowa Zielona
woj. częstochowskie
Stanowisko 3

Muzeum Regionalne
w Radomsku

Badania prowadziła mgr Bożena Błaszczuk. Finansował WKZ w Częstochowie. Siódmy sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich.

Kontynuowano prace prowadzone na nieżytku zwanym "soltyśdówka" - przekopano tu obszar 225 m². Wykonany też został niewielki wykop sondażowy /10 m²/ na terenie gospodarstwa sąsiadującego od wschodu z cmentarzyskiem. Znalaziono 1 grób jamowy /kolejny 87 na cmentarzysku/. Wyposażony jedynie w fragmenty naczyń glinianych. W pozostałych odcinkach natrafiono na drobne przedmioty lub ich fragmenty wykonane z żelaza i brązu - pochodzą one zapewne ze zniszczonych grobów.

Na głębokości ok. 45 cm znaleziono kilka ułamków ceramiki neolitycznej, co nie należy do rzadkości na badanym stanowisku. Wykop sondażowy dostarczył większej ilości materiału z okresu wpływów rzymskich. Jednakże pochówki nie zachowały się, zniszczone dwoma dochodzącymi do głębokości 125 cm wkopami współczesnymi.

Znalaziono dużo ułamków ceramiki, kości, luźne przedmioty, m.in. żelazne wędzidło, fragmenty fibul żelaznych i brązowych, koralik szklany, fragment ozdoby ażurowej i okucia z brązu.

Według obserwacji poczynionych podczas badań dalej część cmentarzyska znajduje się w kierunku północno-wschodnim.

Badania będą kontynuowane.

ROŻYCE-STARA WIEŚ
woj. skierniewickie
Stanowisko 3

Muzeum Regionalne
w Brzezinach

Badania prowadził dr Henryk Wiklak. Finansował WKZ w Skierniewicach. Drugi sezon badań. Osada i cmentarzysko kultury przeworskiej z późnego okresu lateńskiego i rzymskiego.

Kontynuowano badania ratowniczo-konserwatorskie, których celem było: a/ sprawdzenia zakresu zniszczenia obiektu, b/ ustalenie typu budownictwa. Przebadano teren o powierzchni 75 m², na którym odkryto: a/ warstwę kulturową, b/ zarysy domów nr 1 i 2, c/ 26 dołków postupowych, d/ 2 jamy osadniczo-odpadkowe, e/ 2 groby - jeden popielnicowy, drugi symboliczny.

Dom 1 w rzucie poziomym prawie kwadratowy, o słupowej konstrukcji ścian z przedziałem od strony południowej. Jego zarys wyznaczały dołki postupowe, dublowane w narożnikach oraz warstwa grąd polepy intensywnie nasyczona węglami drzewnymi. Jego wymiary wynosiły 3,20 x 3 m.

Dom 2 w rzucie poziomym prostokątny o słupowej konstrukcji ścian ową dłuższą zorientowany w kierunku W-E. Jego zarys wyznaczały dołki postupowe oraz warstwa polepy z odciskami drewna. Wymiary domu 4,5 x 3 m. Inventarz obu domów stanowiły ułamki naczyń glinianych, grady polepy i kości zwierzęce będące odpadami kuchennymi.

Groby z późnego okresu rzymskiego wkopane były w warstwę kulturową z przelomu okresu lateńskiego i rzymskiego. Grób 1 popielnicowy bez dodatkowego wyposażenia zmarłego, wkopany został w warstwę nakrywającą ślad domu 2. Grób 2, symboliczny, wykopany był w pobliżu ściany południowej domu nr 2. Tworzyły go cztery bruki kamienne. Na drugim bruku, w środku złożone były w małej niszy 3 spalone kostki ludzkie. Między brukami znaleziono także 6 drobnych ułamków naczyń glinianych z późnego okresu rzymskiego.

Z uwagi na ciągle wybieranie piasku badania wykopaliskowe należy kontynuować.

RÓŻYCE-STARA WIEŚ
woj. skierniewickie
Stanowisko 6

Muzeum Regionalne
w Brzezinach

Badania prowadził dr Henryk Wiklak. Finansował WKZ w Skierniewicach. Pierwszy sezon badań. Osada kultury przeworskiej z okresu rzymskiego.

Osada położona jest na niewielkiej fałdzie terenu noszącej nazwę "Czarnej Górki", w pobliżu prawego brzegu dawnej doliny rzeki Witonii, na zachodnim skraju wsi Różyce-Stara Wieś. Osada w przybliżeniu ma kształt elipsowaty i osią dłuższą zorientowana jest w kierunku E-W. Obejmuje przestrzeń ok. 100 x 80 m. Od strony południowej zniszczona jest przez dawne plańnice.

Na zabytki w postaci potłuczonych garnków glinianych i potupanych kości zwierzęcych natknięto się tu już przed I wojną światową. Ostatnio przed około trzema laty podczas wybierania piasku odkryto ponownie "naczynia gliniane".

Celem badań było: a/ rozpoznanie obiektu pod względem kulturowym i chronologicznym, b/ ustalenie zasięgu obiektu, c/ zabezpieczenie drogi wykopalisk najbardziej zagrożonej jego częścią. Przebadano powierzchnię równą 80 m², na której odkryto: a/ warstwę kulturową, b/ dom 1, c/ 5 jam osadniczych-odpadkowych, d/ 1 palenisko, e/ 27 dołków postłupowych, f/ pochówek nowożytny psa.

Do najciekawszych odkryć należy dom 1, w rzucie poziomym prostokątny, nazemny, o konstrukcji słupowej ścian z podwójnymi i potrójnymi słupami w narożach. Ośią dłuższą zorientowany był w kierunku E-W. Jego wymiary wynosiły 4,5 x 3 m. Zarysy zaś wyznaczały dołki postłupowe i warstwa kulturowa przesyciona grudami polepy i węglami drzewnymi. Część zarysu ściany północnej i narożnik północno-zachodni zniszczyła plańnica. Pod południowo-zachodnim narożnikiem domu znajdowało się skupisko kości owcy lub kozy, będące najprawdopodobniej śladem ofiary zakładzinowej. Inwentarz domu 1 stanowiły: ułamki naczyń glinianych, grudy polepy, kości zwierzęce, płytka kościelna z dwoma otworami do zawieszania, fragment szpilki kościelnej, zdobionej kółeczka kamiennymi, nożyk żelazny i ciężarek tkacki znalezione przy ścianie wschodniej domu.

Ponieważ plańnicę w roku bieżącym przeniesiono na drugą stronę wsi, obiektowi nie zagraża więkze, bezpośrednie zniszczenie.

Dokumentacja i zabytki znajdują się w Muzeum Regionalnym w Brzezinach.

SIEMIANÓWKA-KOLONIA, gm. Narewka
woj. białostockie
Stanowisko 9

Konserwator Zabytków Archeologicznych
w Białymstoku

Badania prowadził mgr Lech Pawlata. Finansował WKZ w Białymstoku. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko i osada 7/ z okresu wpływów rzymskich. Obozowisko ludności kultury niemieckiej.

Stanowisko usytuowane na stoku i krawędzi terasy wyższej doliny Narwi, w odległości około 2 km na północny wschód od wsi Siemianówka. Wschodnia i zachodnia część stanowiska przedzielona nieckowatym zakłębieniem.

Przebadano powierzchnię 220 m². Część zachodnią rozpoznano dwoma rowami sondażowymi. Zasadnicze badania skoncentrowano we wschodniej partii stanowiska.

Odkryto ciałopalny grób jamowy nie zawierający elementów wyposażenia oraz 6 obiektów w typie jam. Jamy w planie kształtu kołistej średnicy 1-1,5 m, w profilu nieckowate głąb. do 0,5 m. Stropy tych obiektów wypełnione zwartymi brukami z przepalonych i okopconych kamieni. W obiektach nr 2 i 4, pod kamieniami, w warstwie czarnej ziemi z węglami drzewnymi znajdowały się pojedyncze naczynia datowane na okres wpływów rzymskich.

W warstwie ornej ziemi oraz w dołach po karczach, odkryto półsurowiec i narzędzia trziententw oraz fragmenty naczyń kultury niemieckiej.

Materiały znajdują się w zbiorach MO w Białymstoku.

Badania będą kontynuowane.